

A miniszterelnök rendtörvényt tervez a merényletek megakadályozására

A jasi merénylet a parlament előtt

(Bucaresti-Bukarest, október 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kamara mai ülésén Solomonescu interpellációt jelent be egy ügyvéd letartóztatása miatt, akit a hadbíró, amikor mint védő védelem érdekében beszélt, letartóztatt.

Conciatu a Mehadia-Buzias vasúti vonal kiépítését sürgeti. Jucian kijelenti, hogy tagja volt ugyan a Petrolul National társaságnak, azonban annak üzemeiről nem tudott és sohasem interpellált utlevélügyben.

Bujor Pál a jasi gyilkosságról beszél és intézkedéseket követel azon tanárok ellen, akik a betedrőről hirdetik az anarchiát az ifjúság

fogékony lelkiéletének.

Bratianu miniszterelnök Bujornak válaszul kijelenti, hogy tudomásul veszi a tiltakozást, amelynek egyhangusnak kell lennie minden erőszakos mozgalommal szemben, amely a közrendet és az állam belső nyugalomát veszélyezteti.

A kormány úgy a tettesek, mint az értelmetlen szerzők ellen teljes szigorral fog eljárni és ha a jelenlegi törvények erre nem nyújtanak elegendő módot, akkor a parlament elé oly különleges törvényjavaslatokat fog terjeszteni, amelyek lehetővé teszik a bűnösök megbüntetését és a felelősök kiderítését.

Elutazott Londonból a szovjeldelegáció 30 tagja

Rakovszky szemtelen hamisítványnak bélyegzi a Zinovjev-levelet. Harminchárom zsidó jelölt az angol választásokon

(London, október 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Zinovjev lázító levelének nyilvánosságra hozatala teljesen felborította azt a politikai helyzetet, amely Macdonald fáradozásainak eredménye képen Anglia és Oroszország között az utóbbi időben létrejött. Mint az Uj Kelet már jelentette, Rakovszky és Mac Namus, az angol kommunista párt vezetője, a leghatározottabban kijelentették, hogy az angol külügyi hivatal által közölt levél közönséges hamisítvány, amelyet sem a szovjet el nem küldött, sem az angol kommunista párt meg nem kapott. Rakovszky ma újabb tiltakozást intézett az angol kormányhoz, amelyben

szemtelen hamisítványnak bélyegzi az állítólagos Zinovjev-levelet.

Az angol külügyi hivatal azonban továbbra is fenntartja azt az álláspontját, hogy a levél valódi. A helyzet Anelia és Oroszország között a konfliktusból kifolyólag rendkívül feszültté vált, úgyhogy a londoni szovjeldelegáció harminc tagja ma visszautazott Moszkvába.

A kormány körében ma már egész másképp ítélik meg a helyzetet, mint a levél nyilvánosságra jutásának első napján, amire rendkívül jellemző Macdonald miniszterelnöknek egy Cardiffban tartott választási beszébe, amelyben kijelentette, hogy véleménye szerint

a külügyi hivatal elhamarkodta a Zinovjev-levelet közlését.

Nyomatékosan hangsúlyozta, hogy Angliának meg kell teremtenie az egyetértést Oroszországgal.

Az ellenzéki pártok természetesen alaposan kihasználják ezt a konfliktust a választási propagandájuk céljaira. A konzervatívok azt a vádat emelik Macdonald ellen, hogy a miniszterelnök ma napokkal ezelőtti tudomást szerzett Zinovjev leveléről, de azt csak akkor publikálta, amikor megtudta, hogy egyes ellenzéki lapok is birtokába jutottak a levélnek és így attól tartott, hogy politikai tőkét kovácsolhatnak belőle. Liberális és konzervatív körökben általában az a vélemény, hogy ez

az incidens halálos dőfést mért Macdonald orosz politikájára.

Az angol választásoknak bennünket közelről érintő momentumai az a jelenség, amely arról számol be, hogy ez alkalommal

harminchárom zsidó jelölt lépett fel a különböző választókerületekben.

Ezek közül hét munkáspárti, tizenegy liberális és tizenkét konzervatív programmal. Biztosra veszik, hogy a zsidó jelöltek, akik valamennyien kiváló vezetőegyenlőségek, nagyrészt bekerülnek a parlamentbe. A londoni zsidógyűlés, a Whitechapel jelöltje Nathan Ornagy programbeszédében többek között ezeket mondta:

— Whitechapel egy történelmi zsidó választó-

kerület. E kerület zsidó választóinak ezrei joggal követelhetik, hogy parlamenti képviselőjük a zsidó érdekekért küzdjön. Sok zsidó képviselő foglalt már eddig helyet az angol parlamentben, de még egyik sem lépett fel nyíltan mint zsidó a zsidó érdekek védelmére. Nathan Ornagy ezután nemcsak egy cionista, de egy zsidó nemzeti kisebbségi programot is fejtett ki. Megválasztása annál biztosabb, mert nincsen ellenjelöltje. Nathan Lloyd Georgenak egyik legjobb barátja.

A „Lömaan Akkó“ közleményei

1. Az akció intézőbizottsága a napokban küldte szét felhívását és jegyzési íveit több ezer példányban az ország majdnem minden helyiségébe. Minden helyiségben felkértünk egyeseket a felhívások és jegyzési ívek mindazok között való részvételére, kik az ügy iránt érdeklődést tanúsítanak. Amennyiben valamely ok folytán ily módon nem lehetne fenti dolgokhoz hozzájutni, úgy kérjük egyeseket az akció irodájához, Cluj, Strada Francisc David 14. fordulni.

2. Befizetések egyelőre angol fontokban eszközösdők a Marmorosch, Blank & Cie. cluj-i fiókjánál vezetett „Lömaan Akkó“ című folyószámlánk javára az aláírt és kitöltött jegyzési ívek iradánkba (str. F. David 14.) való egyidejű ajánlott beküldése mellett. Amennyiben a befizetések lejáratáig nem érkeznek meg a befizetések, a bank összes fiókjai és levelezői utasították, hogy az átutalásokat díjtalanul eszközöljék. Ez irányú panaszokat kérjük iradánkban haladéktalanul tudatni s ígéretünk van a bank iteni fiókjától, hogy az utasítás ellenére beszedett díjak minden esetben hiánytalanul vissza fognak térítve. Az utasítást kapott bankok a következők: Ausziliussparkassa A. G. Aiud Casa de pastrare din Alba Julia, Banca Marmorosch Arad, Casa Noastra Bala Mare, Marosvasarhelyer Sparcassa Bistrita, Banca Marmorosch Brasov, Schwabische Centralbank Careii Mare, Banca pt. Agricultura Ind. si Comert Dej, Banca Com. si Ind. Deva, Banca Generala de Credit din Dicsanmartin, Banca Comerciala S. A. Gheria, Casa Generala de Econ. din Sibiu Medias, Banca Aurora Nasaud, Banca Marmorosch Oradea Mare, Verschusverein Orastie, Casa de pastrare din Petroseni, Casa Noastra Satmar, Institutul de Credit Fonciar din Sibiu, Banca Economica Sighetul Marmatiei, Banca Unita pt. Ind. si Hipoteca Sighisoara, Krasszamegyei Takarékpénztár Simleu-Silvaniei, Banca Marmorosch Targu Mures, Banca Timisoarei si Soc. Com. S. A. Timisoara, Banca Fusionata „Kisagító“ Turda.

A szánta Fiske

Zsidó koldusregény

Irta Mendele Moicher Szforim Fordította Székely Béla

„Hogy egy zsidó ilyen gazember legyen!... Szinte megpukkad az ember; — Cion minden ellenségére legyen mondva, — az epe majd elönti és ez — nem is törődik vele. Csak a saját lelke üdvösségére gondol. Csekélység: olyan meleg van, mint a fürdőben... Még el fog nekem olvadni... Azonban, hála Istennek, tisztában vagyok az ilyen zsidó okoskodással: vissza akar lépni az üzletből, mert észrevette, hogy a másikkal nincsen készpénze...”

„Ugy éljek én!... kiáltom és amint az már nálunk, zsidóknál szokás, megráncigálom a szakálát...“ Mi ütött magába! Hogy is gondolhat ilyesmit Reb Alter? Én egész másra gondoltam... Az elbeszélésének a vége a vásárról egy másik szép históriát juttatott eszembe. Egy fürdőben esett ez meg velem és a mai napig nem tudtam elfelejteni. Hajszányira az történt ott is... Azonban ott sokkal kurtább volt az ügy és nagy csattanóval végződött... Igazán érdemes, hogy meghallgassa. Mit, maga izzad, Reb Alter?!... Nő, huzódjék egy kissé odébb, majd én háttal szembejékszem a nappal és elbeszéltem.

Alter az ingujjával letörli a homlokáról az izzadságot, kiveszi a mellényzsebéből a porcelánpipáját, melyre egy szép női személy van pingálva és egy dróttal, — mely a pipa részetejéről egy láncocskán csüng le, — megtisztítja a pipaszárát. A pipaszár szópókája szürkés-fekete kő és hajlítható középső része bársonnyal van bevonva... Alter, — miután még egy pillantást vetett a szép női személyre, zsebre vágja a pipát és teljes hosszában ki-

nyulik a fa alatt. Köszörülök egyet a torkomon, kényelmesen elhelyezkedem és belekezek a történetbe, amint az itt következik:

VII.

„Röviden: a dolog egyelőre alszik — mondja Reb Alter szinte maga elé, mely szomorúsággal és nehéz izzadságcseppek ülnek ki homlokára. Felnyitja a szemét és olyan szerencsétlenül néz rám, mint a csecsemő az anyjára, ha szopni akar. Alter az üzletre gondolt és nagyon szeretett volna velem is egy kis üzletcsékét csinálni, hogy is heverészhet két felnőt, szakállas zsidó fényes nappal így, minden foglalkozás nélkül?! Ha valamiképpen két zsidó egy lakatlan szigetre kerülne, amelyen kívülük egy árva lélek sincsen, esküt mernék rá tenni, hogy mind a kettő boltot nyit, kereskednek, hiteleznek, bizományba adnak egymásnak portékát és — egymásból élnek majd meg. Alter csakhamar megkérdezte: „Mi van a szekéren?“ Ami annyit jelent: „Anyám, én szomjazom!...“ „Pakkolja ki az áruit Reb Mendele.“

Mi maradhatott volna más számomra hátra. Nem mondhattam nemet. Ki pakkolom az áruimat, Alter kicsomagolja a magáét és lázasan hozzálátunk az üzlethez. Alkudozunk, cserélgetünk, én világi könyveket kínálhatok, „ah“-hal és „oh“-hal, rövid mondatokkal cserébe, többnyire olyan portékát, amelytől szabadulni akarok. De ő sem bolond és még a kezébe se akarja venni ezeket a könyveket.

„Hitvány holmi!“ — mondja Alter és elfintorítja az arcát. — „Morzsák egy bankcsaló életéből, avagy a szegény bűnös.“ Tudom is én mi mindent firkáltak össze az emberek. Nincs senki, aki egy szót megértene belőle. Talán törökül van! Igazán buta dolog, hogy ilyen hasznavehetetlen portékát cipeljen magával az ember.

Én úgy éljek, hogy szegyen. Adjon valami jobb dolgot Reb Mendele!”

És én kicsomagolom a holmimat, egyiket a másik után. Alter még egyre elfintorítja az arcát és mindegyiken talál valami kifogásolni valót. Az egyik azonban azonnal megtitkszik és minden áron mng akarja szerezni. Igazi disz-portéka. A könyv lapjai különböző nagyok és más-más színűek. A szöveget is különféle fajtájú betűkből szedték: rasi, gyémánt, gyöngy, prokim, az egyik betű kicsi, a másik meg nagy. A szöveg elrendezése is ugyancsak csudálatos: jobbról és balról kurta sorok vannak a legapróbb betűkből, a közepén széles sorokban huzódik el a nagy szöveg. A vonal alatti szedés a legparányibb betűkből van s olyan sűrű, akár a mákszem. És e különböző részek között felül-ről le és jobbról balra fehér elválasztó közök. A zsidók ezeket az előnyöket különösen megbecsülik. A könyv lapjait össze-vissza fűzték. De hisz éppen ez benne a vicc: hadd törje a fejét az olvasó és keresse, hogy melyik oldal következik a másik után.

Mert egyszerűen elolvasni a legműveletlenebb kölyök is tudná. A sajtóhíbrakról nem is akarok beszélni: hisz nincs is könyv amelyben ne volna. De ki törődik ezzel? A zsidónak jó feje van és mindig el tudja képzelni, hogy mit gondoltak. A szöveg azonban olyan, hogy egy betűt sem lehetett megérteni belőle. Zsidó felfogás szerint ez az igazi könyv. Az „oz kejsz“ ima bizonyára szép ugyancsak nehéz. De az „oz kejsz“ nyelvezetét már sokan használják és így mindig el lehet találni, amit a szerző gondol. Mi értelme van így a könyvnek? Hogy tudja így bebizonyítani az ember, hogy milyen éles a felfogása?

(Folyt. köv.)

ezrei joggal... N. Nathan Lloyd

Zleményei

napokban kül... Banca Fuzionata

on valami jobb

imat, egyiket a... melyik oldal

Mittelmann József ártatlanságáért

Szalai éjjeli őr megfejté a bárd rejtélyét

Elejtett nyilatkozatok teljes magyarazatot adnak. Balogh Lázár és a vajai csendőrmester szerepe. Mittelmann megkínóztatása. Mért nincs emberi vérynom a bárdon?

(Cluj Kolozsvár, október 28. Az Uj Kelet tudósítójától) Foglaljuk össze tehát a bűnper legérdekesebb részére, a bárdra vonatkozó eddigi, bizonyítékokkal alátámasztott megállapításait:

Nem Mittelmann József bárdjával történt a gyilkosság hanem fejszével, a bárdot később, szerda éjjel csempésztek ki a gyilkosság helyére és nem hajították, hanem feiakasztották.

Azonban még mindig megfejtetlennek látszik az a kérdés, hogyan kerülhetett oda Mittelmann József bárdja, ha azt nem Mittelmann vitte magával, ha a gyilkosságot nem azzal követették el és végül, hogyan akadhatott fenn a fán, amikor a fa körül a hóban semmiféle emberi lábnyomot nem találtak, már pedig a bárdot fel kellett akasztani.

Szalai vall

Amire nem tudott választ adni Mittelmann, amiből kiköszködött nem tudott a bíróság, azt megoldotta Szalai Zsigmond vajai éjjeli őr. Kézelfogható, természetes magyarazatot adta a bárd Hollós-tetőre való kerülésének, sőt mondhatjuk azt, egyetlen, elfogadható józan magyarazatot. Ne gondolja azonban senki, hogy ez a Szalai valami nyomozó zseni volna, egyszerűen szert oldhatta meg a rejtélyt, mert szereplője volt magának az ügynek. Azért oldhatta meg, mert számára nem rejtély volt, hanem egy olyan titok, amely felől mélyen hallgatnia kellett volna, azontán amelyet mégis kikotyogott.

Kicsoda ez a Szalai éjjeli őr? Ő az, hetven éves ember, ki mögött viharos múlt áll, tizenöt évi fegyháznak, egy borzalmas rablőgyilkosság nak emléke.

Vannakkor ez a Szalai Mittelmannék bérese volt, azonban az utóbbi időkben nem igen járt a Mittelmannék portáján. A gyilkosság utáni keddi este azonban, hogy hogy nem, odakerült Mittelmannék udvarára, ahonnan ezután óvatossal kiöklgött.

Ezen a keddi estén Mittelmannék udvaráról eltant egy bard az a bárd, melyet a Hollós-tetőn megtaláltak.

Szalai a gyilkosság utáni időkben állandóan ivott. Volt pénze. És néha-napján bement Mittelmann Hermann — József nagypapja — korezmájába is, ahol bizony gyakran szóba hozta a Hollós-tető történetét. Mittelmannék-nak annál gyanusabb volt az ügy, mert Szalai felesége, egy iszákos öregasszony, gyakran pletykálgatott arról, hogy a férje akkortájt kint járt a Hollós-tetőn és megfázva jött haza. De maga Szalai is gyakran tett olyan kijelentéseket, amelyekből azután tiszta képet lehet a dologról akorni. Ezeknek a kijelentéseknek szinte az egész falu tanúja, úgy, hogy az általunk felvett jegyzőkönyvek összefogása hű képet adja annak, hogy mi történt a Hollós-tetőn? De itt adjuk még egy bizonyítékát annak, hogy Szalai előzetesen tudott arról, hogy a bárd körül valami történni fog. Emlékeznék olvasóink arra, hogy csütörtökön Szalai már ott járt Mittelmannéknál és jelezte, hogy a fia gyanúsítva van. Pénteken reggel pedig a vajai csendőrmester azzal megy el hazulról, hogy a Mittelmann fia később esetleg leartóztatják és ezzel különösképen Szalait biztatja meg. Pedig Vaján a bárd megtalálásáról akkor még mit se tudhattak. Szalai utközben — a vele lévő káplár magyarul nem tudott — bölcsen ki akarja oktatni Mittelmann Józsefet:

— Ha azután valamit felmutatnak, ne hogy vállald, tagad le!

Mittelmann azonban nem hallgatott az öregre és mikor a bárdot felmutatták, szonai felismerte, jóllehet Szalai ráncigálta a kabátja ujját. Szalai egy más alkalommal kijelentette és erre jegyzőkönyvek is vannak, hogy „az ügyész nem elég ügyes, dobatta a bárdot s nem tudja, hogy deszkán vitték és úgy akasztották fel.”

Szalai, aki sokat köszönhet Mittelmannék-nak, nem tud megnyugodni. Egyszer kifakadt:

— Ne én rára haragudjanak, hanem Balogh Lázár, meg az őrmesterre, ő az okai mindennek.

Máskor még többet is elárult:

— Hallottam, amikor Balogh Lázár megfenyegette a feleségét, hogy vigyázzon, ne járjon el a szája, mert akkor megöli, mint azt a zsidót és elteszi láb alól, mint az ifju Mittelmannnt.

De egy másik kijelentését is sportálja Balognak.

Mikor a Hollós-tetőről hazaértek, Balogh megveregette a lova nyakát és az mondta, jól jrtatok meg a Hollós-tetőt.

Uglátszik, Balogh és Szalai között a jóviszony megszakadt. Sokszor panaszkodott, hogy Baloghtól még egy forhagymát sem kap, nemhogy buzát kapna, csak pénzt, hogy igyon.

Szalai egyizben beállított Mittelmannékhoz. Ott találja a kilenc gyermeket sirva. Az öreg elérzékenykedtek és azt mondja:

— Nem halok meg addig, amíg ki nem vallok a dolgot. Ha tudnám, hogy tíz-tizenkét évvel szabadulni tudok, akkor mindent megmondanék.

Faggatni kezdik erre, hogy hát ki a tettes? „A fuvaros”, volt a válasz. Balogh Lázár ugyanis fuvarozással foglalkozik.

Egyizben pedig maga jelentkezik, hogy be megy a városba és „hihozza a József fiut”. Hogyan hozhatja ki? — faggatják.

— Majd én azok jegyzőkönyvet, rem az őrmester. El fogom mondani a bárdot úgy akasztották fel, hogy kivették a szekerek az oldalsó deszkáját és azon mentek a fág, hogy a bárdot az ágra ráakasszák.

Be is megy Szalai a törvényszéki fogházba, közben azonban megörökdolta a dolgot, mert semmit jegyzőkönyvre nem adott. Magtörtént, hogy Szalait valóságos belső kényszer üldözte, mert megáit Mittelmannéknál és dön-

Mikor lámpással keresik a gyilkost

A bárd ügyében Vaja községben néhány lelkes újságíró már a múltban is végzett nyomozást és pedig eredménnyel, amennyiben olyan jegyzőkönyvek, nyilatkozatok birtokába jutottak, amelyek igazolják azt, hogy Szalai tényleg tett ilyen kijelentéseket, amelyekkel részben a saját szerepét is felderítette, — ő is járt a Hollós-tetőn — részben pedig Balogh Lázár és a vajai őrmester ellen kovásóli súlyos vádat. Különösen feltűnő a vajai csendőrmester szerepe, amely a bíróságot is foglalkoztatta. Ha az okok keresésében minden feltévést ki akarunk zárni, akkor is feltűnő Hajduk Áron vajai csendőrmester szerepe. Feltűnővé tette pedig saját maga, aki lehetetlen és valóban középkori eszözöket használt fel arra, hogy Mittelmann József bűnösségét igazolja. A törvényszéki ítélet ezt a kérdést elintézi azzal, hogy Mittelmann József, ha kínózták, miért nem tett akkor jelentést. Nekünk is bele kellene ebbe nyugodnunk, ha az újabb nyomozás során nem találtak volna magukat szembe a vajai csendőrmester terrorjával. Az előbbi nyomozások során Szabó Imre újságíró, Ispunk tejső munkatársa, igen érdekes nyilatkozatot szerzett egy Csatlós névű asszonytól. Amikor ezt az őrmester megtudta, maga elé oltatatta Csatlósnét és megfenyegette, hogy kiúzi a faluból, ha még egy szót mer szólni. Ugyanakkor azonban még megállapíthatjuk azt is, hogy ez a Hajduk Áron, aki a gyilkosság előtt még kölcsönpénzeket kért a faluból, és hozzá Mittelmannéktól is, most már te ektalajdonos Marosvásárhelyen. Nem a mi feladunk a kérdés nek ebben az irányban való bogozása, de ezt le kellett szögeznünk, hogy megértjük azt a hihe-ellen elszánt energiát, amelyet Hajduk Áron csendőrmester ebbe az ügybe belevatkozott.

A véres pokróc hazugsága

A bírósági főtárgyalás jegyzőkönyvében a tanúk egész serege vonul fel egy olyan ügy tisztázására, amely azután igen természetesen, nem kerülőzást illet indoklásába. Hajduk Áron ugyanis azt állította, hogy Mittelmannék pokróca véres volt és ezt Mittelmann édesanyja mosta ki a gyilkosság után. Természetesen a csendőrmester nyomozózszenije csökdöt mondott és a tanúk egész sora igazolta be, hogy a gonosz vádnak semmi alap a nincs. De végzett Hajduk Áron saját szakállára is nyomozást, amelyről még ma is irózatokkal hallottunk beszélni. Nyomozásának egyik tanúja beszélt el, hogy Hajduk Áron, aki a vizsgáati fogságban lévő Mittelmann Józsefet kikérte az ügyészéki fogházból és végighurcolta, nyom után keresve a falvakon, valóságos „lámpával” kereste a gyilkost, természetesen Mittelmann személyében. Az első peroben nem érttettem meg, mit jelent ez a „lámpával való keresés.” De azután megértettem és borzalom volt hallani. Hajduk Áron a jó petróleumlampa üvege föléd szoritotta a szerezésélen Mittelmann József szemét és így kényezerte arra, hogy valljon. De Mittelmann József nem vallott és a kínzásokkal szemben hősiesen viselkedett. Nem csöde, ha az egyik csendőrségi jegyzőkönyv megönvallomással megjegyzi: „nem használtunk torturát vele szemben, még se akarta az igazat megmondani.”

gette a kerítést, hogy engedjék be, mert mond-nivalója van. Ilyenkor azután mindig elérzékenyvedve morzodta, hogy ő tudja mi történt, ne ő rá haragudjanak, hanem Baloghra és az őrmesterre, mert azok az okai mindennek.

E híjleletéseknek nem egy tanúja van, de tudomására jutott az őrmesternek és Balogh Lázárnak is. Ekkor Szalai eilen és Balogh eilen maga az őrmester valamit vizsgál-félet vezetett, persze az egész nem ment komoly számba.

Szalai nyilatkozataiból, amelyeknek nem egy tanúja van, — jegyzőkönyvek állanak rendelkezésre — feltétlenül megállapítható a bárd odakerülésének logikus lefolyása. Valaki odacsempészte a bárdot és pedig olyan formán, hogy a gyilkosság után kiment a Hollós-tetőre, a szekerről, vagy a szánról az oldalsó deszkát leemelte, ezt ráfektette a megfagyott hóra és azon nyom nélkül jutott el az ágig.

A bárd eme titokzatos útjára már régebbi újságközlemények is ráterelték a figyelmet. A mi feltevéseink azonban az volt, hogy a bárd odalopása nem kapcsolatos a gyilkok személyével, hanem egész más motívumból történt. Ezek egyike Balogh Lázár személyére vonatkozik, aki régi, mindenre elszánt ellensége a Mittelmann családnak, a másik a vajai őrmesterre, aki minden áron be akarja bizonyítani Mittelmann bűnösségét s akinek erre a szerepére még külön rátérünk.

Hátra volna még egy kérdés, hogy miképen lehetséges az hogy a törvényszéki orvostani intézet a bárdon semmiféle emberi vérynomot nem talált, jóllehet, amikor a bárdot megtalálták, valamennyi tanu egybehangzó vallomása és a csendőrmester jelentése szerint a bárd véres volt. Nem aludt fenn tehát a Tapolán az a a feltevése, hogy Mittelmann a bárdot a hóban letörölte és azután hajította volna el. Mindenesetre érdekes momentum a nyomozásnak, hogy a véres bárdon és a véres bárdnyelen kicsoda tüntette el a vérynomot és miért? Mert semmi valószínűség arra nincsen, hogy a vér, ha tényleg ott volt a bárdon, ne este volna be magát a bárd nyelébe, legalább annyira, hogy a legprecízebben keresztülvitt kémiai vizsgálat nyomát ne találta volna.

A Mittelmann féle bűnygyben a bárd szerepe önálló fejezet, amely a gyilkossággal csak közvetve áll kapcsolatban. Ennek a kapoclatnak azonban feltétlenül szoroknak kell lennie és itt nyomozásunk pozitív eredményének egyik sulyos leleplezését köze hetem:

A Mittelmann féle bűnygyben a bárd szerepe önálló fejezet, amely a gyilkossággal csak közvetve áll kapcsolatban. Ennek a kapoclatnak azonban feltétlenül szoroknak kell lennie és itt nyomozásunk pozitív eredményének egyik sulyos leleplezését köze hetem:

A Mittelmann féle bűnygyben a bárd szerepe önálló fejezet, amely a gyilkossággal csak közvetve áll kapcsolatban. Ennek a kapoclatnak azonban feltétlenül szoroknak kell lennie és itt nyomozásunk pozitív eredményének egyik sulyos leleplezését köze hetem:

A Mittelmann féle bűnygyben a bárd szerepe önálló fejezet, amely a gyilkossággal csak közvetve áll kapcsolatban. Ennek a kapoclatnak azonban feltétlenül szoroknak kell lennie és itt nyomozásunk pozitív eredményének egyik sulyos leleplezését köze hetem:

Erre a kérdésre azonban majd bővebben rá fogunk térni, amikor a gyilkosok személyének megállapításáról lesz szó.

Éjjeli autókaland Vaján

Szalai a számára valóban jól vigyázott. Talán tulságosan is jól. A nyomozás során a kiküldött detektívek különösen vigyáztak arra, hogy Szalai és Balogh mitsem sejtve kerüljenek a nyomozás sodrába. Így történt azután, hogy a nyomozás egyik szép őszi éjjelén Vaja községből eltűnt Szalai éjjeli őr és Balogh Lázár. Az éj folyamán ugyanis a detektívek teljes csendben autóra ültették Szalai éjjeli őr

és Balogh Lázárt. Talán nem érdektelen részlete a Sherlock Holmesi nyomozásnak az, hogy amikor Balogh Lázárért bementek a detektívek, Balogh jelt adott a feleségének, a szája elé tette az ujját, hogy egy szót se szóljon. Szalai éjjeli őr a feleségét őrizte, aki rendes szokása szerint kissé többet ivott a kelleténél. A detektívekben volt némi humor és Balogh Lázárnak meghagyták, hogy maradjon az ágyában nyögő Szalai mellett. Reggel azután Baloghné felverte a községet a hírrel és itt megint elárulta magát, mert senki sem mondta meg neki, hogy mi okból kellett a városba bemenni az úrnak, mégis tudta az asszony, hogy a Mittelmann-ügyben.

Nem mireánk tartozik a vajai triumvirátus további szerepének tisztázása. A gyilkosok kézrekerítésénél érdekes nyomozással a vizsgálóbíró könnyű eredményt érhet majd el. Egyelőre Szalai ahhoz a ravasz fogáshoz folyamodott, hogy mindent tagad, még azt is, hogy a Hollósetőnek a nevét bármikor hallotta volna. Természetesen a jegyzőkönyvek egész sora áll rendelkezésre, amelyek Szalai nyilatkozatainak megtörténtét, sőt megismétlődését is igazolják. Miután kétségtelenül megállapítható, hogy a Mittelmann bárdjának szerepe Mittelmann József

zsef néve semmiféle terhelő bizonyítékot nem jelent, hátra van még a legkézzelfoghatóbbnak tetéző bizonyíték Mittelmann József bűnössége mellett és ez: a pénz.

Szerteoszlik az utolsó bizonyíték is

Kétségtelen, hogy Kohn Dávid megtalált pénze az egyedüli pozitívum, az egyedüli tárgyi valóság, amely közvetlenül a gyilkossággal függ össze. A bírósági megállapításokkal szemben nyomozásunk szenzációs új ténybeli eredményeket hozott.

Megállapítottak és pedig minden kétséget kizáróan, hogy Kohn Dávid pénze nem Mittelmann útján került egy koronka Istátióba az atom alá, hanem azt elrejtették ottan és az elrejtő személyére nézve is meglepő adatok állnak rendelkezésre.

Lapunk holnapi számában tehát fel fogjuk sorakoztatni azokat a bizonyítékokat és megállapításokat, amelyek Kohn Dávid pénzére vonatkoznak és amelyek azután véglegesen romba döntik a hipotéziseknek azt a kártyavárát, amelyekből a bírói ítélet súlyos börtönfalat emelt Mittelmann József köré.

Székelly Béla

Condescu morfinista, de teljesen beszámítható

A Condescu-pör harmadik napja

(Cluj Kolozsvár, október 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma délelőtt felülenc órakor kezdődött a kolozsvári törvéyszéken Suto tanácselnök elnöklétével a Condescu pör harmadik napja. A mai tárgyaláson kihallgatták Brendusa számosztályfőnököt, aki szakértői nyilatkozatot ad a pénzkintalási eljárásra vonatkozólag. A tárgyalás érdekessége Condescu főnökének, Teodorescu mérnöknek a kihallgatása volt. Az eddigi kihallgatások alkalmával pozitív bizonyítékot, a 420 ezer lejese tétel kivételével, nem lehetett felhozni Condescu ellen, de ezzel szemben Condescu főnökének, Teodorescunak a szerepe egyre gyanúsabbá válik. Az elnök kérdésére, hogy adotta Condescunak meghatalmazást, hogy az a nevét bárhova aláírassa, Teodorescu tagadólág rázta a fejét. Condescu ezzel szemben megváltoztatja előbbeni vallomását, mely szerint írásban kapta a felhatalmazást Teodorescutól és kijelenti, hogy főnöke szóbelileg felhatalmazást adott neki arra, hogy nevét a fizetési listákra aláírassa.

A vádlott és tanu között izgatott szóváltás keletkezik, amelyek az elnök intése vet véget. A tanu megesketik. A következő tanu Serbu mérnök. Kihallgatása alkalmával az ügyhöz keveset tud hozzászólni, de a munkáslisták hamisítását megerősíti.

Popov Adonisz dr. elmondja, hogy Condescut intelligens embernek ismerte. A sikkasztás észrevétele után egy értekezletet tartottak, amelyen a bizottság tagjai úgy találták, hogy a Condescu privát vagyona f-di a sikkasztott összeget. Arról nem tudtak, hogy az összeg napról-napra nőni fog. Condescunál egy irast irattak alá, amelyben Condescu megígérte, hogy a vagyonával felel az elsikkasztott össz-

szegért. Az értekezleten Condescu főbe akarta magát löni, de a bizottság tagjai ebbe megakadályozták.

Ezután Jilescu mérnök kihallgatása követ kezük. Jilescu mérnök elmondja, hogy Condescu nála lakott és tőle vásárolt egy autót 172 000 lejért. Érdeklődésre azt a választ kapta, hogy a pénzt Condescu családja küldte autóvásárlás céljaira. Jilescu mérnök a továbbiakban előadja, hogy Condescu az autót későbbben eladta és egy másik autót akart vásárolni, amelyre száz-ezer lej előleget ki is fizetett, de a vételt meg-bánta és az előleget visszakérte. Az eladó csak ötvenezer lejűt adott vissza Condescunak, a másik felét bánatpénzül visszatartotta.

Délután háromnegyed egy órakor az elnök a tárgyalást félénnyre függesztette fel.

A délutáni tárgyalás alkalmával elsőnek Dumitrescu mérnököt hallgatták ki. Dumitrescu mérnök elmondja, hogy a fizetési listákat ő is alá kellett volna írja, de ő előtte a listák gyanusnak voltak és ezért az aláírás után oda írta, hogy a listában foglaltakért nem felel.

Dumitrescu után Somogyi Sandor pénztárnokot hallgatják ki. Somogyi elmondja, hogy Condescu szabályosan kiállított utalványokkal és fizetési listákkal jelent meg a pénztárnál, ahol felvette a pénzt. Az ő számlatáza szerint Condescu eddig is több mint hárommillió lejűt vett fel. Svéd Lajos mérnök kihallgatása alkalmával semmi bizonyosat nem tud mondani. Neki is feltűnt Condescu mértéktelen költekezése.

Ezután dr. Urechea és Minea professzorok, valamint dr. Pop orvos szakértői véleményüket nyilvánítták. Dr. Pop elmondja, hogy amikor Condescu kórházba került, hét nap alatt ő volt a kezelőorvosa, de ezalatt az idő alatt teljes beszámíthatóságát állapította meg. Vizsgálat alkalmával kiderült, hogy Condescunak nagyon előrehaladott vérbaja van, ami az egész szervezetét megtámadta. A védő megjegyzi, hogy tudomása szerint Condescu szennvedélyes morfinista. Az orvosprofesszorok ki jelentik, hogy erről nem tudtak. Dr. Pop állítása szerint egy alkalommal, amikor Condescu a kórházban feküdt, nagyon ideges volt és csillapítóknak egy adag morfinot adott be neki, nem tudván, hogy Condescu morfinista. Condescu a morfinum után nagyon mohón kspott és annak bevétele után látszólag lecsillapodott. A három orvos azon véleménye, hogy Condescunak előrehaladott vérbaja van, amely az egész idegrendszerét megtámadta és roszjdnem tönkretette, beszámíthatóságát azonban nem korlátozta, egybehangzóan megegyezik.

Lapunk zárta az Condescu ügy tárgyalása tovább folyik és előreláthatólag ítélet-hozatalra csak szerdán a késő esti órákban, vagy csütörtök délelőtt van kilátás.

* Falinsptárakat cégjelzéssel és szines nyomással olcsón szállít „Imperial” grafikai vállalat, Cluj, Minorita utca.

Ma délután gyászistentisztelet Glasner Móse emlékére

Szerdán e lapok megjelenése napján, esti hat órakor gyászistentiszteletet tartanak rabénu Mose Glasner fölött az ortodox zsidók templomában. Késérű és mégis fölemelő percek lesznek ezek.

A Mester drága alakja még sokkal élelnekben él bennünk, eszmei szépségeiben bővelkedő bölcs teszede még friss ritmusként hullámszik lelkünkben, látjuk fehér, patriarchális alakját és érezzük beszéde fiatalos hevületét. Zsidó népkönyvek, ha egész, igaz férfi akarnek jellemezni, azt mondják róla: er ist die Zerrne zu dor S'chine — egy fonat az isteni dicsefnyből. Ez volt Mose Glasner, akinek csak mulandó részét földik Erec Jiszrael rögei, lelke most itt borong közöttünk, hogy az idők során az örökkön élők nevei között fölmagasztosuljon.

A székében a frigszekerény előtt, ahonnan Glasner Móse magyarátsa az Igét, most fia fogja elbucsztatni őt. Nem lehet remegő érzések, nem lehet száraz szemmel néznie az időre, amikor Glasner Móse arról a helyről a zsidó nép mindenhatóságát prédikálta. A tudat, hogy már nincs közöttünk, fájdalmasan érint bennünket, de egyben kimélyíti az akkori érzéseket, látketőbbé teszi az új eszmét, amit onnan hallottunk az erdélyi zsidóság reneszánszának megindulása óta. „Sira chadák siochu geutim” új dalt énekelnek a felszabadítottak. Ő énekelte ezt az új dalt, ő oktatott reá bennünket, ő az őz tudós lépett ki a porondra és utána a kevesek, akik mind többen és többen lettek, felgyűrűzöttek és hullámszik átsimultak a nagy zsidó néptengerbe.

Milyen férfias, milyen felnemesült portrét adott önmagáról bucsuzásakor rabénu Móse. A elhivatottak megérsésével, a nagyok nagyszerűségével, utatkozott néhány szavában. Felreállani a személynek és helyet adni az eszmének. A nagyok közül is mily kevesen tudják ezt megeselekedni! De ő a zsidóság egységéért megeselekedte. Profécias megérsés volt ez tőle, hiszen most, éppen azokban a napokban lett teljessé Erdély zsidóságának egysége a Keren Hajesszód, a zsidó regeneráció legpiasitkusabb kifejezője és értámerője útján, amelyekben Glasner Móse megtért őcseihez.

Nem lehet felejteni őt. Glasner Móse elhalálása alkalmával gyászt tartunk a templomban, amelyben és amelyen át ő a zsidó népi ideált hirdette. De e gyász egy szentség, amely beplántálódik a szívekbe, a zsidó nép szívebe. Nem felehetjük őt, mert nem a beérkezettek és faláreljutottak rabbija volt, hanem Israel papja, a zsidó népé. A lelke itt marad, tovább él és termékenyít, mert nekünk használt ő, nekünk zsidóknak, kionnek és nagyoknak, a fiataloknak, akikben kiérelte az új eszméket, a megleteknak, akiket felzavart tucyságuktól és gondolkodásra ösztökélt.

Áldozunk emlékének azzal, hogy a zsidó munkát még látketőbb erővel az áldozatkészségnek még teljesebb fokozásával folytatjuk. Emeljük ezzel magasra az emlékezés fákláját, amelyet e pillanatban borosan súlyosat földre a gyász géniusza. De a fáklának lobognia kell és be kell világítania mindenhová, ahol nem tudják még, hogy mi ez: zsidónak lenni.

A kolozsvári ortodox Chevra! Kadisa elökssége elhatározásából ma, szerdán délután hat órakor az ortodox nagytemplomban rabénu Mose Glasner emlékeztére gyászünnepelet tartanak, amelyen az emlékeztetést Glasner Akiba főrabbi fogja tartani. A Chevra Kadisa ezaton is felhívja mindazon zsidókat, akik a mester iránt kegyelettel viseltetnek, hogy ebben az órában a gyász jeléül zárják be üzletüket, vagy tegyék le számszámaikat.

— Agyonütötte az anyósát. Satorajauj helyről jeseatik: Tar István tarajli lakos régebb idő óta rosz vizonyban élt anyósával. Legutóbb a pinesben veszték össze. Tar István dühében felkapott egy hatalmas rópát és addig ütötte vele az anyósa fejét, amíg az asszony eszméletlenül el nem terült.

* Purgo enyhe kellemes hashajtó.

A szalon legszebb díszje egy

Kissling-csillár!

חברת קרישא ארטה קלוזש

ב"ד

ביום ד' פ' נח הבע"ל אהר תפלת מעריב

ישא הרה"ק אב"ד דפה שליט"א בביתו הגדול

הספד מר

על הלקח ממנו עשרת ראשנו אדמו"ר הגאון המפורסם בכל קצו ארץ רועה ורועה ישראל מרן

משה שמואל גלאזנער זצ"ל

מ"ב בירושלים ת"ז

מחכים אהנו שכל איש ותן אות כבוד ואבל בדבטלו ממלאכתו ובסגרו דלתו הנותו בשעה הזאת.

מרבני אשר מאוש הכהן אשר אנשל גרינפעלד ראש הקבר.

entisztelet kére

apján, esti hat... a rabénu Moss... mplomában. Ke... nek ezek.

előtt, ahonnan... most fia fogja... é érsekek, nem... időre, amikor... idő nép minden... gy már nincs ké... ket, de egyben... tetőbbé teszi az... az erdélyi zsidó... . „Sira chadása... a felszabadító... oktatott red beu... ki a porondra és... en és többen let... tsimultak a nagy

sült portrét adott... őse. A elhivatet... szerűségével, u... állami a személy... A nyok közl... elekedni! De ő... te. Profécias meg... ppen szokos a... óságának egysé... neráció legpíasi... tóján, amelyekben

er Mose elhalálo... k a templomban... k népi ideált hir... amely beplántá... ybe. Nem feled... tek és felalre... el papja, a zsidó... el és termékenyít... zsidóknak, kicsi... áikben kiérlelte... akiket felzavart... stókelt.

gy a zsidó muu... atkészségnek meg... Emeljék ezzel... amelyet a pilla... a gyász génusza... be kell világítania... ég, hogy mi az:

Kadisa elcsúszása... an hat órákor az... a Mose Glasner... nak, amelyen az... bbi fogis tartani... lhtyja mindazon... kegyelettel visel... a gyász jeléül... le szárdmjaikat.

sze egy... sillár!

HIREK

Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő. Felelős szerkesztő Dr. Marton Ernő. Az Uj Kelet cikkeinek utánoyását csak a forrás megjelölésével engedjük meg. Előfizetési árak: Egy hónapra 85 lei, negyedévre 240 lei, félévre 430 lei, egész évre 850 lei.

Megkezdtek a pénzhamisítók bünperének tárgyalását

A vádlottak visszavonták beismerő vallomásaikat. Terhelően vallanak a tanuk

(Cluj-Kolozsvár, október 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kolozsvári törvényszék dr. Bohattiel Sándor tanácselnök elnökségével ma délután kezdte meg a Fenyvesi-félszék pénzhamisító-banda főtárgyalását. Mint ismeretes, Fenyvesiek az egész országot hamis ezerlejesekkel árasztották el és hosszú ideig a nyomozó hatóságok nem bírtak nyomukra akadni, míg végül a nyomozást dr. Ilea Livius kolozsvári helyettes vezetőügyész vette át és személyes vezetése mellett a pénzhamisító bandát sikeresen ártalmatlanná tenni.

A mai tárgyaláson a hat vádlott közül először Fenyvesi Viktort hallgatták ki a bíróság. Fenyvesi Viktor teljes beismerésben volt. Elmondotta, hogy egy alkalommal felkereste őt Parasca Sándor, aki felszólította, hogy közösen próbáljanak pénzt hamisítani. Parasca a pénzhamisítógép vételéhez ötvenezer lejt adott át Fenyvesinek. Fenyvesi, mint műszaki rajzoló, a készlet hibátlan pontossággal készítette el, de a gummi rozszal lett ragasztva és ezért az első kísérlet nem sikerült. Egy újabb kísérlet készített Fenyvesi, amely jól vált be és ezzel ezerlejeszázatvanöt darab ezerlejeszt készített, amely összeget Parasca Sándor hozta forgalomba.

Parasca Sándor kihallgatása alkalmával előbb tegnapról próbált, de később, amikor Fenyvesi a vádakát szemébe mondja, megtör és vallani kezd. Állítása szerint ő nem vett részt a hamisításban, mert a pénzgéptés Fenyvesi dolga volt, ő csak azokat forgalomba hozta. A hamisításról vadházastársa Dóza Anna semmit sem tudott.

Antal Erzsébet, Parasca Juon vadházastársa, Dóza Anna, Parasca Sándor vadházastársa egyöntetűen azt vallják, hogy a hamisításról nem volt tudomásuk és nem vettek benne részt.

Elnök (Dóza Annához): Ha nem tudott férje üzletéről, a távirat vétel után, amelyben értesítik, hogy férjét és sógorát letartáztatták, miért szaladt egyenesen Fenyvesihez? Dóza Anna: A férjem mielőtt elutazott, szigorúan meglátta, hogy ha négy nap eltelté után nem jönne haza, okvetlen keressem fel Fenyvesit. A távirat és férjem üzlete között összefüggést láttam és ezért mentem Fenyvesihez.

A hatodik vádlott, Cioran Rozália, Parascaék nővére, elmondja, hogy a testvére tőle kérte az ötvenezer lejt, de úgy volt értesülve, hogy a pénz bevételéről semmit sem tudott.

Az elnök megállapítja, hogy a vádlottak mind-egyike Fenyvesi kivételével megváltoztatta a vizsgálóbíró előtt tett vallomását és ezért a vizsgálóbíró előtt tett jegyzőkönyvet teljes egészében felolvassa.

Parasca Juon: A vizsgálóbíró előtt azért tettem beismerő vallomást, mert Brassóban, Kolozsváron a hatóságok embertelen módon összeverték, sőt amikor fenn voltam a vizsgálóbíró szobájában és nem akartam beismerő vallomást tenni a vizsgálóbíró is megvert és hogy a verésektől szabaduljak, amit kérdeztek, mindent beismertem.

Elnök: Az lehetetlen, hogy a vizsgálóbírónál is verték, a rendőrség lehet, hogy veréssel valla-tott, de a vizsgálóbíró nem.

Parasca Juon állítását Parasca Sándor is meg-erősíti. Az elnök Fenyvesihez fordul és megkérdi őt, hogy őt is bántalmazták-e?

Fenyvesi elmondja, hogy amikor a gépeket megtalálták, a rendőrkormányzóval kapott egy pofot, amely olyan erős volt, hogy a földre esett. A vizsgálóbíró előtt előre figyelmeztették társai, csakis az igazat vallja, mert ha nem, a vizsgálóbíró is megveri. Ezért a vizsgálóbírónál úgy mondta el a dolgokat, ahogy történt és őt a vizsgálóbíró nem bántalmazta. Arról nincs tudomás, hogy társait bántalmazta a vizsgálóbíró, vagy sem.

Az elnök a vádlottak szon állítását, hogy a vizsgálóbíró megverte volna őket, jegyzőkönyvbe

Moszkva szót emel a nemzeti kisebbségekért

(Prága, október 28. Az Uj Kelet tudósítójától.)

A moszkvai kommunista internacionale legutóbbi nyári ülésén a kisebbségek nemzeti autonómiájára nézve rendkívül jelentős határozatot hozott. A határozatot azonban Csehszlovákiában nem lehetett ezideig nyilvánosságra hozni, mert az ügyesség a kommunista lapokat — valahányszor eset megkísérelték a határozat közlését — elköbontatta. Csak most sikerült egy cseh polgári lapnak leközölnie a határozatot, amely többek között ezeket mondja: „A kongresszus megállapítja, hogy Csehszlovákiában a cseheken kívül a következő nemzetek élnek: szlovákok, németek, magyarok és lengyelek. Szük-

foglatlatta és a tárgyalást délután félnyolc órára feltűggeszti.

A délutáni tárgyaláson megkezdődnek a tanulmányok. Először Buzás Márton bánffyhadnagy lakost hallgatta ki a törvényszék. Előadja, hogy két ismeretlen ember kocsival betértek hozzá és tőle szót kértek. Ezerlejeset fizettek, melyből ő visszatért. Nehány órával később értesült arról, hogy a kapott ezerlejes hamis. Utána Kohn Sari tizenöt éves leányt hallgatja ki a bíróság. Előadja, hogy üzletükbe betért Parasca Sándor és egy kiló cukrot vásárolt. Ezerlejeset fizetett, amelyről kint, hogy hamis.

Varadi Demeter kajántói gazdálkodó előadja, hogy a nagyváradi vásáron két lovat adott el Parasca János és Parasca Sándornak huszonnyolcezer lejtért. A vásár megkötése után a vádlottak huszonhét darab ezret és ezer lejt aprópénzzel fizették ki a lovak árát. Miután hazakereszt, jött rá arra, hogy a kapott huszonhét darab ezerlejes hamis.

Terhelően vallottak továbbá Jakab Herman, Szabó János és Biró Károly tanuk is. Ítélet-hozatalra csak holnap kerül a sor.

Sikkasztó szolgabíró. Marosvásárhelyről jelentik: A marosvásárhelyi törvényszék hétfőn megtartott tárgyaláson egy évi fogházra ítélte Mocán Miklóst, a régi alsójárás szolgabíróját. A szolgabíró nemrégiben helyezték a regáthól a járásba és az új hivatalnok azzal kezdte működését, hogy a szolgabírói hivatalba befolyt összegekből 30 000 lejt elsikkasztott.

Meggyilkolta fia és felesége. Munkácsról jelentik: Tegnap reggel Csabirka Vaszlóné honcsei gazdag parasztnő azzal riasztotta fel szomszédait, hogy az ura felakasztotta magát. Az orvos, aki a halottkímélet végezte, megállapította, hogy a hullin fojtogatás nyoma látszik. A csendőrség az azonnal megindult nyomozás során megállapította, hogy a gyilkosságot Csabirka felesége és fia követték el, akik éjjel álmában fojtották meg a parasztnőt, azután, hogy a gyilkosságról eltereljék a figyelmet, a holttestet felakasztották. A gyilkosokat letartáztatták.

Betörték egy gyalui üzletbe. A kolozs-megyei Gyula közepben ismeretlen betörők feltörték Tóth István kereskedő üzletét. Az üzlettelaj-dgnos a déli órákban bezárta üzletét és az épület háttérében lévő lakásába ment ebédelni. A betörők felhasználva ezt az időt, álkulccsal behatoltak az üzletbe és az üzlet készpénztárát képező vaskaszt-tát magukhoz vették, majd menekültek, hogy az árukban kárt tettek volna, távoztak. A csendőrség már nyomon van a valószínű, hogy a betörőket még a mai nap folyamán kézrekerítik.

Halálosvégű vadászat Szászrégenből jelentik: Irizó János rendőrtiszt a szászrégen-erdőben vadászott, amikor Filip Mária 60 éves parasztnő egy vadászterületen keresztül akart menni. A rendőrtiszt nem vette észre a közle-dőt és elsütötte fegyverét. Amely az öregasszonyt agyonlőtte.

Dunai szabadkikötő lesz Pozsonyban. Pozsonyból jelentik: A pozsonyi kereskedelmi és iparkamara legutóbbi ülésén határozottan kimondta, hogy kívánja a pozsonyi dunai kikötőnek szabad kikötővé való deklarálását. Ezzel kapcsolat-ban a kikötő raktárait minél előbb fel kell építeni vámmentes tranzit-árak elhelyezésére. A pozsonyi kereskedelmi és iparkamara külön kikötő-ügyszámlát létesített, mely állandóan a szabadkikötő ügyével fog foglalkozni.

Eljegyzés. Lax Frida urleányt, a cluj ort. isr. hitk. tisztviselőjének leányát eljegyezte Friedmann Izidor könyvelő Szatmár. (Mind-den külön értesítés helyett.)

segesnek véli a kongresszus, hogy a csehszlovákiai kommunista párt e nemzeti kisebbségek érdekében a népek önrendelkezési jogát hir. esse es — az annektáló államok hatalma alól való felszabadul-ásutíg is — megvalósítsa. A csehszlovák kom-munista párt tartozik elsősorban a szlovákok ön-állóságának harcát támogatni. Helybenhagyja a kongresszus még azt a fölfogást is, amely a cseh-szlovákiai kisebbségek nemzeti felszabadulását abban látja, hogy minden nemzet dolgozó népe bekapcsolja harcát az egész állam munkásainak és parasztjainak abba a küzdelmébe, amelynek célja a kormány megbuktatása és a proletariátus diktatúrája.

A munkás szabadiskola előadása. Szer-dán, 29 én este fél 8 órákor a kolozsvári szab-szervezetek kulturbizottságának szabadiskolájá-ban fél 9 ig „Csillagászatban és Csillagászati földrajz” címmel Monoky István tanár, fél 9-től fél 10 ig pedig „Fizikai és politikai föld-rajz” címmel Cs. ke. Do nos kereskedelmi aka-démiai tanár tart előadást. Az előadások veti-tett képekkel a Red ut nagytermében folyna-k. A terem fátve van. Vendég-eket szivesen látnak.

A hisantant aszonyainak kongresszusa Belgrádból jelentik: Október 29 én a hisantant állama-hoz tartozó női kongresszust tartanak Belgrádban. A kongresszus öt napig tart és a belgrádi nőegyesületek rendezik. A kongress-zuson Románia, Csehszlovákia, Görögország, Lengyelország és Jugoszlávia valamennyi női egyesületét és szervezetét több kiküldött fogja képviselni.

Helyreigazítás. Lypuk tegnapi számá-ban dr. Paál Arpád nyilatkozatának utolsó szakaszában értelemzavaró sajtóhiba cuszott be. A hibásan közölt mondat helyesen így szól: Az erdélyi zsidó nemzeti mozgalmat is ebből a szempontból nézve, a hadással egyezőnek tartom, ha újabb nemzeti átöröklődéseket meg nem zavar és csak a nemzetteloné váltakat, az ősből nemzeti átöröklődésért önként felérző-ket k. rolja össze.

Házasság. Léb Bertuska és Gottlieb Jó-zsef, a Marmorosch, Blank & Comp bankház ko-lozsvári fiókjának cég-igyoje ezton hivják meg összes jóbarátait és ismerőseiket ma délután 4 órákor Calea Victoriei 99. szám alatt tartandó esküvőjükre.

László Erzsike és Léb Henrik ezton hiv-ják meg rokonait, jóbarátait és ismerőseiket ma dé után 5 órákor Calea Victoriei 99. szám alatt tartandó esküvőjükre.

Az Aradi Textilipar r. t. Arad, melynek gyár-mánya az országban a legnagyobb közkezdelt-ségnek örvendek, az ország nagyobb városában esjárt fióktelepet állít fel, hogy ezáltal a kereske-dőkkel való közlekedést közvetlenebb tegye. Ez-m akció kapcsán Clujon a Reaner-palotában is me-gnyit a cég fióktelepe, ahol is a cég összes gyár-tmányait, mint szövő és házipari fonalak, nyers fehérített, festett pamutvászon árak, nyomott kar-tonok és szövetek állandóan raktáron tartatnak és eredeti gyári árakon kerülnek kizárólag viszont-eladók részére eladásra.

Bécsi eredmények. Amateur—Simmering 3 : 1 (2 : 1) Wacker—Wien 1 : 0 (0 : 0). Hakoah—WAC 4 : 3 (3 : 2). Sportklub—Admira 2 : 1 (1 : 1). Rudolfshügl—Ligeti Sp. (Pozsony) 3 : 1 (0 : 1). Délafrikai válogatott—angol amatőr 4 : 0. Az afrikaiak jó játéka meglepte az angolokat.

Lloyd 2947 Arany Ezüst órák legújabb kivitelben legújta-nyosabban Ajándék- és díszmütagyak aus választékban. Fenyő és Braunfeld Királyi udvari szállítóék világvárosi ékszerüzletében kaphatók. Cluj, Piața Unirii No. 15. Telefon interurbán: 643.

KÖZGAZDASÁG

A CFR. újabb huszonöt százalékos tarifaemelésre készül

Uj alapokra fektetik az árudíjzabásokat. Január elsején lép életbe az új díjzabás

(Bucuresti-Bukarest, október 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) Bukaresti tudósítók megbízható forrásból arról számol be, hogy a CFR. vezérigazgatósága elhatározta a személy- és árudíjzabásnak január 1-től kezdődőleg ismét 25 százalékkal való felemelését. A kormány — úgy látszik — szereztesse len katasztrófa-politikáját újabb árdrágításokkal akarja tetézni s minél inkább sodródik az örvény felé egész gazdasági életünk, a kormány annál erősebben ragaszkodik ehhez a politikához. Az új díjzabást súlyosítja az a hiteles értesítésünk, hogy az új díjzabásnak az árukra vonatkozó részét

a CFR vezérigazgatósága teljesen új rendszer szerint akarja megszabni, még pedig az árak individuális csoportonként való osztályozásával. Az árukra vonatkozó vasúti tarifa díjtételeit az egyes új kategóriák szerint fogják felemelni. Természetesen a CFR ezen újabb drágítási manőverre, melynek éle főképp az áruszállítás ellen irányul a legnagyobb nehézségek elé állítja a termelési és kereskedelmi, mert a mai nehéz pénzügyi viszonyok között a megdrágított árakat még nehezebben lehet az ország is minni mális felvevőképességűvé roatott piacon elhelyezni.

A kormány belgéri a cukor vámjának emelését

Megállapították az új cukorárakat. A védelem feltételei

(Bucuresti-Bukarest, október 28. Az Uj Kelet tudósítójától.) A kormány gazdasági bizottsága foglalkozott az idei cukortermelés kérdésével, a termelési lehetőségekkel s megállapította, hogy a szállási és termelési viszonyok az idén nehezebbek voltak, mint a múlt évben. A bizottság a cukor árát 2450 lejben állapította meg, a kecskacukor árát pedig 2750 lejben. Tekintettel arra, hogy ebben az évben a termelés emelkedett és tekintettel arra, hogy pártolai kivonja a cukortermelést és ezzel a cukorárpa termelőket is és oda akar hatni, hogy a gyárak részére a cukorexportot lehetővé tegye, a gazdasági bizottság elhatározta, hogy megteszi a szükséges lépéseket a külföldi cukor

behozatala ellen és a dumping-rendszert fogja követni, amelyet egyes államok a cukorra nézve már érvényesítettek is. Eppen ezért abban a pillanatban, ahogy a cukorbehozatal érezhető emelkedést mutat, a kormány azonnal el fogja rendelni a cukor behozatali vámjának emelését. Ez az intézkedés a vámörvény alapján azonnal végrehajtható, tekintettel nélfül arra, hogy az importőrök milyen szerződéseket kötöttek meg. A hazai iparnak ezt a védelmét azonban csak akkor fogják keresztülvinni, ha a cukorgyárak a legprezisebben keresztülvizik vállalt kötelezést éreiket és ha a belföldi szükségletet változatlanul a fenti árakon fedezik.

A világ közgazdasági hírei. Angliában szeptember havában 8 millió font sterling új tőkét becsátottak ki, ellentétben az augusztus havi 3,6 millióval. — A belga-luxemburgi vámunió Magyarországgal a legújabb kedvezményt biztosító garanciaával kölcsönös kereskedelmi szerződést kötött. — Franciaország szeptemberben 656 ezer tonna nyersvasat és 582 ezer tonna acélt termelt, 133 ezernél nagyobb mennyiségűvel. — Olaszországban a legnagyobb tőkét a textilipar igényli, (486 millió lira), utána jönnek: elektromos ipar (353), hitelintézetek (319), majd a nehézipar (244 millió lírával). — Bulgáriában az idén kevesebb terület volt dohánynal beültetve és a dohánytermést ezért most 30 millió kilogramra becsülik. — Szovjetországnak gazdasági bivatara ajánlatot kapott Franciaországtól eredeti német anilinfestőre, amelyet Franciaország a német reparációs számlára történt szállításokból kapott. Az ár a reudes piaci árnál legalább harminc százalékkal olcsóbb s azonfelül hat hónapi hitelt is nyújtanak. Ez az ajánlat azonban nem realizálható, mert Franciaország a reparációs teljesítményeket nem adhatja tovább. — Londonban hátranezer font alaptőkével megalakult a „Russian Oil Products Ltd”, amelynek célja oroszországi naftatermékeknek az angol világpiacon való elhelyezése. — Az Anglo-Egyptian Bank Ltd, amelynek Londonban van a főintézeze s fiókja Kairóban, a nagyobb egyiptomi városokban fiókot nyit s az Ondurmani már a napokban meg is nyílt. — A tuniszi termés az idén igen gyenge s úgy gabonában, mint zabbban, valamint árpában a termés alig éri el az átlagtermés harmadát. — Az ausztráliai államok kormányzósága mindenféle kanadai áru jelentős vámkedvezményt nyújtott.

Bécsi marhavásár (Saborsky és Fia bécsi cég jelentése). Felhajtás volt 3220 darab, ebből 204 darab román áru volt. A román felhajtásnak ez a súlyos csökkenése főleg a lej javulásának, a román exportvám magas díjtételeinek tudható be, mely az exportot teljesen megbénítja. A román felhajtásnak még nagyobb mértékben való eszkénese várható a bécsi piacon november 1-ével ami-

kor is az osztrák kormány életbelépteti a már régen beígért aranykorona-vámot minden egyes darab román marha után. Az új aranykorona vám 5 aranykorona lesz minden kilogram után. A román marhaexport teljes elsovadását egyedül a román kormány akadályozhatja meg azzal, hogy eltörli az exportvámok után járó uynvezezet büntető tarifát. A bécsi piacon egyébként a román marha ára ezer koronával újra olcsóbb lett.

A mai valutapiac

A mai napon lanyha tendencia mellett kevés ületkötés történt. Az árfolyamok a következők: Osztrák korona 392-395, magyar korona 420-425, cseh korona 532-537, francia frank 955-960, svájci frank 3455-3475, dollár 17750-17950, angol font 814-817, olasz lira 790-795.

Valutapiac október 28-án:

Bukarest. Devizák: Páris 937, Berlin —, London 806, Newyork 179—, Róma 778, Zürich 8450 Bécs 25—, Prága 535, Budapest —.
Bukarest. Valuták: Napoleon 710—, márka 4300, leva 125, török lira 95 font sterling 810, francia frank 975, svájci frank 3500, olasz lira 785, drachma 320, dinár 255—, dollár 17800, lengyel márka 33—, osztrák korona 2600, magyar korona 2350, cseh korona 520.
Zürich. Nyitás-Zárás: Berlin 12550-12550, Amsterdam 20470-20480, Newyork 52025-52050, London 334150-334325, Páris 271000-272000, Milano 224000-224600, Prága 155000-155000, Budapest 68-6800, Belgrád 75500-75000, Bukarest 29000-290—, Varsó 10000-10000, Bécs 7325-7325.

Uj petróleumforrásokat fedeztek fel Ruszinszoban. Maramaroszigetről jelentik: Ak-naszlatinán nagyaránya furásokat végeznek a só-rétegek elhelyezkedésének megvizsgálása végett. Geológusok mindig gondoltak arra, hogy a sórétegek alatt okvetlenül nagy mennyiségű nyers kőolajnak kell lenni. Már több bizottság végzett is ilyen szerű furatást, de mindaddig eredmény nélkül.

Legutóbb egy kutató társaság véglegesen állapította meg, hogy az itt létező petróleum kihasználása lehetetlen, amennyiben a szórványosan jelentkező források tartalma igen csekély, míg ma az egyik sokutató százhatvan méterre haladt furásánál kirtelen petróleum buggyant elő. A vett észleletet táviratilag jelentették Prágába, honnan bizottság fog küldeni a petróleum kihasználásának megvizsgálása céljából. Ha a petróleum bőtartalma, a csehszlovák államnak a szlatinai sóbányák mellett egy új, nagyjövendű forrása nyílik meg.

Egy nagy belgrádi bank kényszeregyezése Belgrádból jelentik: A Balkán bank kényszeregyezési tárgyalásai teljesen befejeződtek. A bank és a hitelezők között teljes meggyezés jött létre. A bank ötven százalékot ajánlott fel a betevőknek és harminc százalékot a többi hitelezőknek. Amennyiben — az igazgatóság nyolcmillió dináros garanciáját is beleértve — a banknak további anyagi eszközök is állának rendelkezésre, akkor a hitelezők az említett kvótán felül még husz százalékot fogtak kapni.

Magyarország az új vámtarifa megdrágította a textilárakat. Budapestről jelentik: A kormány néhány héttel ezelőtt a különböző textilárak behozatalát engedélyezte és egyidejűen életbeléptette az új autonóm vámtarifát. A rendelkezés következtében a textilárak megdrágultak és a textilipar csagnál. A magyar textilgyárak a vámvedelmi intézkedések kihasználása, felemelték az árakat. A gyapjú köött és szövött árak 10-15 százalékkal, a posztó 10 és a cénaáru 15 százalékkal drágult. A drágulás következtében a fogyasztás csökkent.

Ugye most már elhiszed nyájas olvasó, Hogy fogad a Farmodontól ragyogó!

Double raglanok

férfi- és fiuruhák

M. Neumann

cégnél Cluj, Piata Unirii 14.

TEA A CSALÁDBAN

TEASZOKOR

„tartalomdus”

AZÉRT LEGOLCSÓBB ÉS EGYUTTAL A LEGFINOMABB TEA HASZNÁLATBAN

Szőrme és fonalfestés!

Ósziruhákat és bármilyen kelmét a legjobban fest és tisztít

„KRISTÁLY” KELMEFESTŐ-GYÁR

CLUJ

Szőrme és fonalfestés!

Szerda,
A buka
Suciú szo
kivüli ül
és
Rendk
poni lab
esedékes
határozat
hogy ez
vadászat
melyet no
Az tles le
táruk szá
Az eln
mául Kár
amelyet Ó
napja alka
Ezután
Scolensky
Hogy
nyozott se
előintézet
ban kerülj
készítene
résztelene
bíráskodás
Mennül
ben előfor
központ m
ismertette
Suciú szem
hozott vád
beszámolót
a központ
ülés keret
rezott, hog
megvilágít
rásának és
hivüli ülés
meghívják.
Kivanc
remélhető
nemzeti sz
Csehör
Vésárna
kimondottá
szionizmus
tára fogják
Az ülés
hogy őket
szionisták
mus bevez
amatör (?)
A hír
már mind
bevezeti ez
Az ang
séget szer
Vasárnap
egész világ
verséget m
roduáltak
Szenzá
bajuoki m
végezdtek:
Awateur
Wacker
Hekoaht
Sportkl
Rudolf
Cukork
konzerv
október
BO
eukor
szerezhe
ben a le

SPORT

A bukaresti futballközpont ülése

Suciu szombaton megjelenik a bizottság rendkívüli ülésén és beszámol az olimpiai turáról és az ellene elhangzott vádakról

Rendkívüli nagyfontosságú ülést tartott a központi labdarúgó szakosztály és egy igen régóta szerkesztésű ügyben, a Suciu ügyben, hozott pontos határozatot. A határozat alkalmazta ad Suciu-nak, hogy személyesen megcsofolja az ellene felhozott vádakat és emiatt megidézte egy rendkívüli ülésre, melyet november 1-én tartanak meg Bukarestben. Az ülés lefolyásáról egyébként a következő tudósításunk számol be:

Az ülésen Kovács Miklós örömmel veszi tudomásul Károly trónörökös választását arra a táviratra, amelyet Öfelségéhez intézett a szakosztály születésnapja alkalmából.

Ezután kiejtik az oroszok szövetségnek Szolovszki, a Romcomit játékosát.

Hogy a Sándor jugoszláv király által adományozott serleg körül támadt differenciák végleges elintézését nyervek és hogy helyes megvilágításban kerüljön a jugoszláv uralkodó elé, emlékiratot készítenek Sándor király részére, amelyben teljes részletességgel ismertetik a kérdést és az ő döntőbíráskodását fogják kérni ebben az ügyben.

Manula, aki tudvalevőleg a temesvári kerületben előfordult szabálytalanságok megvizsgálására a központ megbízásából Temesvárt járt, részletesen ismertette tapasztalatait. Közölte továbbá, hogy Suciu személyesen óhajt védekezni az ellene felhozott vádakkal szemben és az olimpiai turáról a beszámolót ő maga akarja megtartani és ezért kéri a központot, adjon neki alkalmat, hogy ezt egy ülés keretében megtehesse. A bizottság úgy határozott, hogy a kérdés végleges elintézése és teljes megvilágítása érdekében eleget tesznek Suciu kérésének és szombat, november 1-én este 8 óra körül ülést tartanak, amelyre Suciu mérnököt is meghívják.

Kiváncsian várjuk e rendkívüli ülést, amely remélhetőleg végre világosságot derít Suciu mérnök nemzeti szövetségi kapitányi működésére.

Csehország bevezette a profesz-zionizmust

Vasárnap ülést tartott a cseh szövetség, amelyen kimondták, hogy 1925 január 1-ével a profesz-zionizmusra térnek át és a bajnokságot bécsi mintára fogják átszervezni.

Az ülésen a Spárta és a DFC bejelentették, hogy őket már mostantól kezdve tekintsék profesz-zionistáknak. A Slavia ellenzve a profesz-zionizmus bevezetését, kijelentette, hogy ő továbbra is amatőr (?) marad.

A hír Budapesten szenzációként hatott és most már mindent bizonyosra vesz, hogy a MLSz is bevezeti ezt a rendszert.

Az angol amatőr válogatott 4:0-as vereséget szenvedett a turázó délafrikai csapatától. Vasárnap mérkőzött a két válogatott csapat. Az egész világ nagy meglepetésére az afrikaiak 4:0-as vereséget mértek az angolokra és olyan játékot produkáltak, hogy ámulatra ejtették az angolokat. Szenzációs bécsi eredmények. A vasárnapi bajnoki mérkőzések a következő eredményekkel végződtek:

- Amateur—Simmering 3:1 (2:1).
- Wacker—Wienna 1:0 (0:0).
- Hakoah—WAC 4:3 (3:2).
- Sportklub—Admira 2:1 (1:1).
- Rudolfshügel—Ligeti Sp. (Pozsony) 3:1 (0:1).

Cukorka, csokoládé, gyümölcs, hal és húskonzervek csak a St. Jorga (v. Jókai-utca) No 23. szám alatt

október hó 15-én megnyílt BOKOR & COMP.

cukorka és csemege áruraktárnál szerezhetők be. Eladás nagyban és kicsinyben a legszolidabb árak mellett. Sirocco 236

Salon Pompadour

Van szerencsém a n. é. hölgyközönséget értesíteni, hogy a

Str. Memorandului 12.

angol szabásati osztály vezetését elvállaltam. Costumok, kabátok készítését és alakítását garancia mellett vállaljuk. **FEKETE SÁNDOR, angol nőiszabász**

Hölgyeim! Mélyen leszállított árak mellett árusítja filz és bársony modelleket az

"IDEAL"

kalapüzlet, Cluj, Calea Regele Ferdinand 8. szám. Golya-áruházzal szemben. Alakítások és formálások 48 óra alatt készülnek.

Személyposta — Gőzhajók

Havre és Szt.-Nazaire-ból **Cuba és Mexiko** New-York és Canada-ba.

Felvilágosítások és jegyek: **„SARNIA“-nál** București, Pasagiul Comedia

GYAPJUIPAR R. T. TIMIȘOARA

Gyapjmosóda, gyapjufésűde, kamgarn, vigogne-szövőde, takácsműhelyek, mügyapjgyár, apretura, festőde.

Köztől és szövődőgyár körülbelül 1500 munkást foglalkoztat. Saját konfekció és fuhtenyésztés.

Játékárú

és karácsonyfadísz szállítmányaink már utban vannak. Ez évben is **idejekorán** és **nagy választékkal** állhatunk t. vevőink rendelkezésére. Kérjük a t. érdeklődőket, sziveskedjenek dusan felszerelt raktárunkat megtekinteni, vagy utazótisztviselőnk látogatását bevárni. Az időpontot közölni fogjuk. Eladás kizárólag viszonteladóknak.

Nussbaum Testvérek

rövid-, nürnbergi- és játékárú nagykereskedés Târgu-Mures (Maros-Vásárhely)

Vásároljon

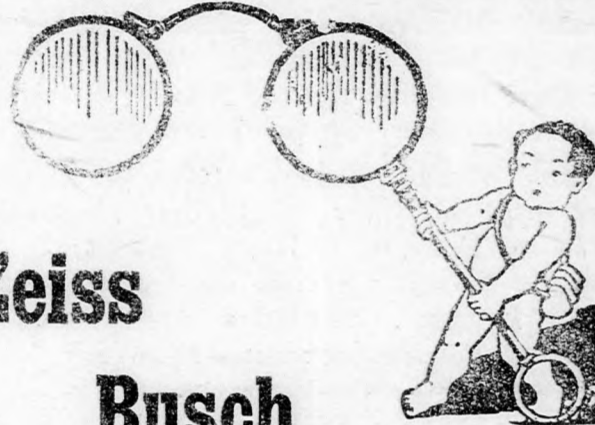
őszl és téli

férfi-szöveteket

mélyen leszállított árban a

Postavarie Engleză Izrael Gluck

szövetáruházában, Cluj, Calea Victoriei (v. Kossuth L.-u.) 5.

Zeiss

Busch

Rodenstock

szemüveggkülönlegességek

KUN MÁTYÁS FIA

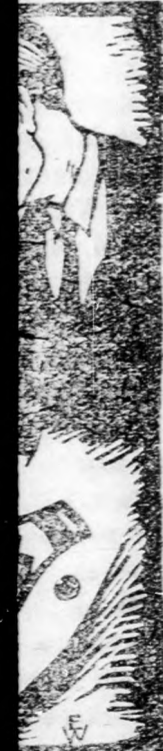
1876 óta fennálló üzletében, Cluj, Calea Victoriei No. 2. orvosi rendelés, minta vagy választás szerint kaphatók

olvasó, től 5!

nok

nn

Unirii

NA

UTTALA LATBAN

e és és!

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI HÍRORA

Szerda: Luxemburg grófja. [Király Ernő vendégté-
kával, Premiére helyárrakkal. Premiére bérlet 12.
szám. Sorozatszám: 103.]

Csütörtök: Iglói diákok. [Király Ernő bucsufőlépésvel.
Premiére helyárrakkal. Napi bérlet 27. A. Sorozat-
szám: 104.]

Péntek: A három grácia. [Operette újdonság előszór.
Premiére helyárrakkal. Premiére bérlet 13. szám.
Sorozatszám: 105.]

Szombat d. u.: Vén gazember. [Méréselt helyárrakkal.
Sorozatszám: 106.]

Szombat este: Három grácia. [2-odszor. Premiére hely-
árrakkal. Napi bérlet 28. szám. B. Sorozat-
szám 107.]

Vasárnap d. e. 1/2 10-kor: Férjek iskolája. [Molière
cyklus második előadása. Ligeti Józsefnek és
ballerónövendékeinek közreműködésével. Mérsék-
elt helyárrakkal. Sorozatszám: 108.]

Vasárnap d. u. 1/2 3-kor: Sárga Csikó. [Új szereposztá-
sal. Szentgyörgyi István főlépésével. Mérsék-
elt helyárrakkal. Sorozatszám 109.]

Vasárnap este 8-kor: Három grácia. [3-adszor. Premi-
ére helyárrakkal. Bérletszűnetben. Sorozatszám
110.]

Hétfő: Három grácia. 4. edszer. Premiére helyárrakkal.
Napi bérlet 29. szám. Sorozatszám: 111.

Kedd: Három grácia. 5-ödször. Premiére helyárrakkal.
Bérletszűnetben. Sorozatszám: 112.

Szerda: Három grácia. 6-odszor. Premiére helyárrakkal.
Bérletszűnetben. Sorozatszám: 113.

MOZGÓK MŰSORA

Selest-Mozgó: Szerda, október 29. Premier.
A kuruzsáló. Megrázó drámai színmű, két orvos an-
hallgató életéből 7 felvonásban, Földes Imre szí-
műve után. Rendezte Kertész Mihály. Főszerepben
sz. imert kolozsvári művész Várkony Mihály.

Uránia Mozgó: Szerda, október 29. Premier!
Ilyenek a férjfiak. Nagy nevetető trágikomédia 7
felvonásban. Főszerepben Harry Liedtke.

Apollo-Mozgó: Szerda október 29. **Minden
poklokot keresztesül.** Szenciációs künügyi dráma 6
felvonásban. Főszerepben: Erna Morera.

ÁPRÓKINDETÉSEK

Magyarországi Könyvtári Egyesület közlése: az 1924. évi költségvetésben a könyvtári költségvetés 30% kedvezményre van jogosult.

Kettőskönyvvitelt, ma-
gyar, román és német
nyelveket tudó fiatalle-
mber azonnali belépéssel ál-
lást keres. Megkereséseket
"Szorgalom" jellegre a
kiadóba kértük.

Uioara-n családi ház
füntőn hat szoba, fürdő-
szoba, mellékhelyiségek,
kerti helyiségek, elköltözés
miatt olcsón eladó. Érte-
kezni Str. I. Ghica 2b.

Könyvszükségletét az
Új Kelet könyvostályá-
nál fedezze! Bárhol meg-
jelenő könyvek beszerze-
sét vállaljuk.

Idősebb hivatalnok 30
éves praxissal bizalmi ál-
lást keres, perfect magyar-
német, eddig vezetőállás-
ban volt. Szükség esetén
ovadékkal is rendelkezik.
„Városbavagyom” jellegre

Vámörölmalom 3 pár
42" kő és szita, 55 HP.
drezdai szivógázmotor, 3
szobás lakás, melléképü-
letekkel, jó vidékkel, el-
fogadható árban eladó.
Rotschild Izidor, Capan,
p. u. Násaud. 8046

II. gimnazista leányká-
nak teljes ellátást, zong-
orahasználattal vallásos
családnál keres Lőb Gyu-
láné, Călățele, Kiskalota.

Keressék sürgősen szoba-
konyhas lakást mellék-
helyiségekkel, lehetőleg bel-
városban vagy belváros-
hoz közel. Lelepett fize-
tek. Cim a kiadóban.

Több alsóbb osztályba
járó középiskolai tanuló
tanítását vállalom. Meg-
kereséseket „Tanárjelölt”
jellegre a kiadóba kértük.

Berkovitsné
Orth. **ker. vendég-
lője Oradea-Mare,**
Sr. Nicolai Jorga
(Zöldfa-utca) 19. El-
sorendű konyha.
Mérsékelt árak!

Eladó o'csó fajalma,
ügynekök díjaztatnak.
cim a kiadóban.

Megbízható nőtlen fia-
talember vidéki malom-
kezelésnél szonnai altal-
mazást nyerhet. Ajánlato-
kat „Malom” jellegre a
kiadóba kértük. 8047

Eladó jó karban levő
férfi ruha és egy téli ka-
bát, Erzsébet-ut 6. földsz.

Egy szoba konyha,
mellékhelyiségekkel, új
épületben, fiatal zsidó há-
zaspárral azonnal kiadó.
„Lebeda” paplanútlel, Cal.
victoriái.

Pékiség vezetésére ügyes
péksegéd kerestetik. Aján-
latokat Lőb Gyuláné, Călă-
țelele címre.

Koser legolssóbb első-
rendű vágott liba, kacsa,
libahus, tüstölt hús, apró-
lék állandóan kapható.
Megrendeléseket zsejra el-
fogadunk. Baumhaft, Reg.
Ferd. 10. (volt Wesse-
lányi)

Karlsbadból közvetlen importált
**porcellán és Steingut-
edények**
éttermi-, kávéházi- és háztartási felszerelések, csiszolt
préselt és fuvott üvegarúk, lámpaárul, demyohn, gyogy-
szer és befőttesüvegek legelőnyösebben beszerelhetők:
Ausländer Lajosnál Cluj
Piața M. Viteazul (volt Széchenyi-tér) 39. Telefon 534

A K. K. L. a zsidó Palesztina földjét vásárolja vissza. Az Erdélyi
kolónia földjének visszavásárlására 1924-ben... 2.000.000— Lei
keil összegyűjténi. — Eddig begyűlt... 1.061.789,94
Hiányzik még: 938.210,06 Lei

XXI. sz. kimutatás

Folytatás

Perselymegváltás: Oradea-Mare: Gottlieb Hermann
gyűjt: Szilágyi Ernő, Dr. Rácz Béla 1—100, Dr. Hegedűs
Arpád, Vadász és London 60—60, Dr. Dénes Ignác,
Dr. Beck Armin 50—50, kisebbek 125 (545—). Lei: 545—
Erdélyi kolónia: K. K. L. biz. dunamja Sibiu: Többen
630 (Eddig begyűlt 5.569—) Lei: 630—
Hitachduth Avivák nachlaja: Aviva lányok által
az V. konferenciával kapcsolatban rendezett kézmunka
kiállítás jövedelméből Lei: 10.635—
Aviva Satmar dunamja jav. Glücklich Elza és Moyer
József esk. alk. Mayer Margit gyűjtése 200 (Eddig be-
gyűlt 4.111—) Lei: 200—
Aviva „Hadassa” Oradea-Mare dunamja jav. Az
Avivák konferenciáján pontatlan megjegyzésekért 534
(Eddig begyűlt 1.764—) Lei: 534—
Aviva Tileagd dunamja jav. Schwartz Frida és Kappel
József esküvője alk. Goldstein Böske gyűjtése 900,
Lei: 900

Aviva Resija dunamja jav. Breszlauer Irén és Schö-
nauer Sándor esk. alk. Izsák Erzi és Engl Ilonka gyűj-
tése: Hoffmann Jenő 100, Schlesinger Jakab, Hoch-
schwändner, Breszlauer Irma, Izsák Ignác 50—50,
Schimmerling József 40, kisebbek 90 (430), Kálmán
Dezső 100 (Eddig begyűlt 2.830) Lei: 530
Aviva Tasnád dunamja jav. Weinberger Mariska
esküvőjén Haupt Margit és Keller Margit 560 gyűjt. Lei: 560
Hitachduth Barissia Cluj nachlaja: Barissia Reg-
hinul-Sasesc II. dunamja jav. Kálmán Imre, Rosenberg
Pali és Hermann Laci által gipszkép, képeslap és raj-
zokból rendezett kiállítás jövedelme 55, (Eddig begyűlt
625, Lei: 55

Barissia Gherla dunamja jav. Herskovits Benjamin
100, Beer József 40, Blati Lenke fogadás címen 40,
(Eddig begyűlt 2.053,50) Lei: 180
Barissia Deva dunamja jav. egy délutáni társas
összejövetelekből Lei: 700
Barissia Resija dunamja jav. Fischer Sándor elleje-
zett járzeit miatt 100, (Eddig begyűlt 1.257 Lei: 100
Barissia Samar dunamja jav. Steinmetz Kaufmann
Béla utján 100, (Eddig begyűlt 3.051) Lei: 100
Klein Vilmos 1/2 dunamja jav. 500, (Eddig begyűlt
2.000 Lei: 500

K. K. L. Biz. Oradea-Mare dunamja jav. Weiss
Márton és Kepes Ilonka esküvőjén Gottlieb Hermann
155 L. gyűjtött, Katz Weinberger esküvőn Vulcan Wein-
berger Iboly és Siegelstein Sári 300 L. gyűjtött, kisebb
ad. 5, Dr. Rácz Ödön orvos 400, (Eddig begyűlt 2.986—)
Lei: 860—

Zsidó Ifjak Ratosnea I-II. dunamja javára egy
kirándulás jöv. Lei: 6.119—
K. K. L. Biz. Sftgeorge II. dunamja jav. a
Palesztinafilmelőadás alk. gyűjtésből 3.155, (Klinger
Henrik 1000, Pollák Sándor, Montag Imre, Pollák
Abrahám 2—200, Hochstädt Marcus, Benkő Mór, Frank
Sándor, Fändrich Mayer, Antos Manó 1—100, Farkas
József, Berkovics Hermann, Lusztig Győző, Sándor
Gézáné, Dr. Kertész, Kupferstichné 50—50, Özv.
Schwartz Lázárné, Mendi Lajos, Feder Vilmos, Neu-
mann Dezsőné 40—40, kisebb 595, (Eddig begyűlt 545)
Lei: 3.155—

Antal Márk főigazgató Cluj dunamja jav. Ziment
Tera és Weiss Sándor esküvőjén, Lőb Lili és Abraham
József esküvőjén, Nóta Rózi és Lőb Jenő eljegyzésén
Irányi Dezső sója ér 133, gyűjtött (Eddig begyűlt 329)
Lei: 133—

Baiamarei Zsidók dunamja jav. Lebovits Piri és Ro-
senthal Sári purimi gyűjtése 300, Lautmann Baba és
Weiss Bella purimi gyűjtése 575, Vértés Ilus purimi
gyűjtése 125 (1.165), Fuchs Izsák és Lébi Hermann
egy estélyen 365 gyűjtött (Hirsch Jakab, Klein Hen-
rik, Grünfeld Aranka 1—100, kisebbek 65, Eddig be-
gyűlt 2.610) Lei: 1530

„Nordau” egyesület Cluj dunamja jav. Löwy Dezső
255 gyűjtött Lei: 255
Klein Albert és neje Dej dunamja jav. 2.000, Klein
Jskabné 238 Lei: 2.238

Fadomány: Aviva „Herzlija” Dej kertje jav. a
„Herzl” ünnepély jöv. 794, Friedmann Nándor és Feld-
mann Ferike esk. alk. begyűlt 360. Horovitz Reiszku
Aviva nevére esk. alk. az Aviva 360 (Betelt, begyűlt
112 fa) Lei: 1469

Fixel Vilmos és neje kertje jav. Reghinul-sasesc:
„Herzl” ünnepély jav 2.525, (Ifj. Szabó József, Szabó
Mendel 2—200, Schwertberg Dávid 170, Katz József
160, Korsuch Izsák 120, Hirsch Elek 140, Herschdorfer
Aron, Kálmán György, Márk Abraham, Szabó Nándor,
Gevürz L. Szabó Hermann 1—100, Klein Lipót 60,
Dr. Rosenfeld Salamon, Fixel Vilmos, Klopót Mihály,
Weiss Gidaly, Krauss Farkas, Gross Mihály, Gersch
Jakab, Spielmann J., Farkas Hermann, Kornreich,
Lauter Hermann 50—50, Frank Hermann, Steiner Jenő,
Klein Aron, Izsák Farkas 40—40, kisebbek 165) Wein-
berger, Krauss, Gewürtz Piri és Fixel Nelly és Relly
ált. rendezett gyermekelőadás on 213 L. gyűlt be. Eddig
begyűlt 57 fa Lei: 2.738

Agrár bank és keresk r. t. Bistrița kertje jav. a
Herzl napon begyűlt 1867 (Eddig begyűlt 55 fa)
Lei: 1.867

Rosenthal Vilmos barissianus Resija kertje jav.
születés napja alk. Klein Géza 120, Fischer Ella 45,
Goldstein Oszkárné, Princz Károly, Tráger Sándor,
Rosenthal Vilmos 40—40, kisebb 205 Lei: 530

Petrosani Zsidók II. kertje jav. Dr. Margareta S.
Ursu „Herzl” napon 100, (Eddig begyűlt 11 fa Lei: 100

Templomadomány: Arad Gross József 250, többen
250 **Reghinul-sasesc** Gewürtz Lázár Bpest 100, Schreiber
és Hirsch 40, Sannicolaul-mare: Többen 300, Lipova:
Ladányi Dezső 600, Schwartz Adolf 400, Izsák Ignác,
Böhm Henrich, Schwartz Armin 1—100, (1.300) Radna:
Gárdos Ervin 200, Tiegermann Mór, Weissberger Pál
1—100, (400) **Itia:** Rappaport Izsó 100 **Timisoara:** Roth-
müller Gyula 100, **Gherla:** Goldstein Lázár 130, Hers-
kovits Adolf 110, Salamon Sándor 50, Weiss Károly
80, Vajda Jenő 40, kisebb 45 (455) **Jibou:** Markovits
Márton 100, Brüll Ernő 50.

Palesztina filmelőadás tiszta jövedelme: Viseu,
de sus 6.000 Sft. Gherghe: 2.165 Lei: 8.165

Értékekért Oradea-mare: Silberstein Izsák bélyegért
78 Turda: Weinberger Jenő bélyegért 120, Sannicolaul-
mare: lev. lapért 125, Baróth: lev. lapért 100, Halmeu:
lev. lapért 100, Vád: lev. lapért 100 **Ditrau:** lev. lapért
100, **Orsova:** lev. lapért 150 **Alba-Julia:** lev. lapért 50,
Seini: lev. lapért 100 **Petrosani** lev. lapért 225 **Zerindul-**
mare: lev. lapért 75 **Praid:** lev. lapért 70 **Teius:** lev.
lapért 125, **Nasfalau:** lev. lapért 250 **Diciosdumartin:**
lev. lapért 110, Tesler Mózes utján 550 **Crasna:** lev.
lapért 210, **Satmar: Jordán Ilonka és Steinberger Jenő**
esk. alk. táv. megváltás címen a **Debora** és **Aviva** 200,
Weiss Rózi lev. lapért 235. **Beclean:** lev. lapért Irsai J.
Heimann utján 210, **Ghirs de Aires:** Salamon Testv.
lev. lapért 350, **Cluj:** Nordau Egy. Hajnal Győző utján
lev. lapért 230, **Simleu-silvaniei:** Dr. Sámuel Vilmos ut-
ján lev. lapért 200, **Dej:** Klein Albert és Berger Erzsé-
bet esk. alk. táv. meg. címén. Gross Z. hán 50 ck.,
Kl-in Gyula, Fuchs Lázár 15—15 ck., Klein Jenő,
Singer Mátyás, Klein Izidorné 10—10, (762—) **Sighet:**
lev. lapokért 650 Lei: 5.475

A Keren Kajemeth Lőjiszrael
Erdélyrészi Irodája.

Pályázat

A tiszti orth. iv. hitközségben a **בעל קורא**
állás megüresedett.

Pályázhatrak nov. 20 ikáig, kik bárm elismert
orth. rabbitól **קבלות** al bírnak. Fizetés megállá-
podás szerint. Utiköltség csak meghívottnak.

Tiszéd, (jud. Salaj) 1924. okt. 24 én,
Dr. Fischer Lajos, Fischer József,
ügyész-írtár, hitk. elnök.

Öltönyök,
Raglanok,
Ulsterek!
Szántó és Komlós
Cluj,
Arad Piața Unirii Satu Mare
14.

Izrael & Co.
szücs és szőrmedivatáruháza Cluj, Calea Victoriei No 2.
Tekintse meg szőrmedivat újdonságainkat!
Bundák, boák, nappa bőrkabátok és gyermekbundákból nagy választék.